Cyan Magenta Yellow Black

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

СУБОТА 12 жовтня 2002 року

№188 (2939)

Фото Укрінформу.

Проблем немає, є завдання

У Верховній Раді відбулася зустріч глави українського парламенту Володимира Литвина з новопризначеним послом Республіки Хорватія в Україні Маріо Миколичем. «Між нашими країнами немає проблем, є завдання, які слід вирішувати», — заявив Володимир Литвин. Він також підкреслив, що у відносинах між Києвом та Загребом найбільше «кульгають» питання економічної співпраці. «Ми втрачаємо вже досягнуті позиції», — зауважив Голова Верховної Ради. Особливу надію у справі покращення економічного співробітництва Володимир Литвин покладає на майбутній візит Леоніда Кучми до Хорватії, під час якого заплановано підписання великомасштабного політичного договору. Маріо Миколич погодився з тим, що сьогодні насамперед слід звернути увагу на вирішення «кульгаючих» питань, а саме — економічних.

АКТУАЛЬНО

Блокування, перерозподіл і декларації

Позавчора з ініціативи Голови Верховної Ради Володимира Литвина відбулася зустріч лідерів усіх парламентських фракцій та груп, на якій обговорювали ситуацію, пов'язану з кризою в парламенті.

(Закінчення на 2-й стор.).

ОФІЦІЙНО

Як торгуватимемо?

Фото Валерія СОЛОВЙОВА (Укрінформ).

14 жовтня до України прибуде делегація Естонії на чолі з Президентом цієї країни Арнольдом Рюйтелем. Крім офіційних осіб, до неї входять майже 20 підприємців.

Високий гість матиме зустрічі з Президентом України Леонідом Кучмою, керівництвом Верховної Ради, прочитає лекцію в Аграрному університеті. 15 жовтня естонська делегація вилетить до Одеси, де зустрінеться з керівництвом із місцевих області, ознайомиться з роботою Одеського морського порту та місцевих підприємств.

КАРТИННА ГАЛЕРЕЯ

Сальвадор Далі
(1904—1989 рр.)

Портрет Пікассо (1947 р.)

Полотно, олія.
Фонд Гала і Сальвадора Далі у Фігераці.

Я ВАМ ПИШУ...

Онучці не видали підручників

Моя онука мешкає в Дніпропетровську і навчається в 6-му класі. Ціле літо дівчинка чекала, коли нарешті настане 1 вересня. Ви б лише бачили, яка радісна вона була того дня! А надвечір повернулася вся в сльозах.

Річ у тім, що всім її однокласникам видали підручники. А онучці пояснили, що підручників їй не вистачило, бо мама не здала грошей у фонд школи. Але ж як тоді їй навчатися? Адже Аліна мешкає лише з мамою, котра отримує всього 100 гривень на місяць. А частину цих грошей треба залишити на оплату житла, на харчування. З чого ж тоді здавати у фонд школи?

Тамара СЕХ.

Шостка
Сумської області.

Інерція для інертних

У макроекономічному прогнозі Кабінету Міністрів до 2006 року, оприлюдненому в середу у рамках проекту програми соціально-економічного розвитку країни, — неабияка інтрига. Підприємці взяли його до відома, бо вважати за дороговказ навіть середньоарифметичне від сценаріїв розвитку вітчизняної економіки, які прив'язані до законодавчого процесу, означало б легковажити — парламент ще не завершив структуризації.

Один мій знайомий фінансист, щойно йдеться про макроекономічні прогнози, каже: «З валовим внутрішнім продуктом на базар не підеш...»

Це правда. Однак валовий внутрішній продукт є одночасно і загальнодержавною авоською, і вседержавним ринком послуг. Інакше кажучи, це — пропозиція суспільства, яка задовольняє на сьогодні споживчий попит. Тому так багато важать реальні розміри валового внутрішнього продукту. Якщо зберегти, скажімо, серпневий темп його номінального приросту у три з гаком мільярда гривень, то ВВП може сягнути 230 мільярдів гривень. Це знівелює прихований дефіцит бюджету і зменшить масштаби секвестру — вимушеного скорочення соціально важливих видатків. От і виходить, що без пристойного ВВП на базарі взагалі робити нема чого.

Ще більшої ваги набуває макроекономічний прогноз. У ньому уряд фактично визнає інерційний розвиток економіки, який вже унеможливлює зростання валового внутрішнього продукту колишніми темпами. Він прогнозує навіть у базовому (оптимістичному) сценарії в 2002 році вже не 6 відсотків приросту ВВП, а 4,8. До цього вочевидь схиляє надміру низький приріст основного капіталу в економіку. Як не згадати, що за попереднього уряду, який очолював Віктор Ющенко, темпи зростання інвестицій в основний капітал випереджали темпи зростання ВВП, що свідчило про інвестиційний поступ.

(Закінчення на 3-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У НОМЕР

Обізнаних з таємницями консорціуму стане більше

Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах переконаний, що Верховна Рада ратифікує угоду про створення міжнародного консорціуму з управління українською газотранспортною системою. При цьому він зазначив: усі питання, що стосуються стратегічних інтересів України, зокрема в газотранспортній системі, потрібно вирішувати тільки на основі узгоджених дій Президента, Верховної Ради і Кабінету Міністрів. Ідеться про технічну та технологічну надійність системи, її конкурентоспроможність.

(Закінчення на 2-й стор.).

■ *У Пологах створено україно-чеське підприємство, яке випускатиме збірні дерев'яні будинки.* Після стажування в Чехії пологівці за технологією партнерів і на їхньому обладнанні самі виготовлятимуть комплектувальні до цих будинків, а потім монтуватимуть їх на будь-який смак замовників, **повідомляє наш власний кореспондент Олександр АБЛІЦОВ.**

■ *У Кобижчі Бобровицького району на урочистому сході села запалено «голубий вогник».*

— За останні шість років на Чернігівщині газифіковано у чотири рази більше населених пунктів, ніж за роки радянської влади, — заявив на урочистостях голова Чернігівської облдержадміністрації Микола Бутко.

Того самого дня у Кобижчанській середній школі відкрито комп'ютерний клас, **повідомляє наш власний кореспондент Сергій ПАВЛЕНКО.**

Увічнять УПА

Одразу два пам'ятники, які увічнять пам'ять про Українську повстанську армію, відкриють на Покрову на Рівненщині. В обласному центрі на постаменті постане в граніті головний командир УПА Дмитро Клячківський, більш відомий під псевдо «Клим Савур—Охрім». А в урочищі «Гутвин», що в Костопільському районі, де свого часу розміщувався головний штаб УПА, буде відкрито пам'ятник повстанцям. Він нагадує високий курган, увінчаний козацьким хрестом, виготовлений із місцевих базальтів, усередині якого тризуб. В області пройде ще низка заходів, приурочених до 60-річчя УПА. А на Львівщині цей день — 14 жовтня — оголошено вихідним. Сесія обласної ради ухвалила рішення відзначати на Покрову День захисника Вітчизни замість загальноприйнятого свята 23 лютого, **повідомляють наші кореспонденти Олександра ЮРКОВА та Оксана ТЕЛЕНЧІ.**

Переплететься козацька пісня з повстанською

12—13 жовтня в Тернополі відбудеться II Всеукраїнський фестиваль козацької пісні «Байда».

На майдані Волі, біля пам'ятника Данилу Галицькому, збереться Велика рада українського козацтва, участь в якій візьмуть 400 славних вояків з усієї держави.

Цьогорічне свято органічно вплелося у відзначення 60-річчя Української повстанської армії. Вшановуватимуть вояків ОУН-УПА в кожному селі і місті краю. У Великому Глубочку під Тернополем відкриють музей і пам'ятник провіднику організації Ярославові Стецьку. Тут минули його дитячі та юнацькі роки. Біля музею політв'язнів в обласному центрі встановлять пам'ятний знак жертвам політичних репресій, **повідомляє наш власний кореспондент Марта ЛІТИНСЬКА.**

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

Вічний гончарний круг 3

Депресивна територія, або Про деякі політичні парадокси «цукрового Донбасу» 4

Залізна воля «залізної леді» 5

Ураження Ту-154 українською ракетою цілком доведено, заявляє заступник генпрокурора РФ

ПОЛІТИКА

Товарооборот у сфері туризму збільшився на чотири мільйони доларів

Фото Укрінформу.

Минулого року Україну відвідали шість мільйонів іноземних туристів, десять мільйонів українців відпочили за кордоном, сім мільйонів громадян нашої держави подорожували всередині країни. Як результат — в Україні на чотири мільйони доларів зріс товарооборот товарів та послуг у сфері туризму. Такі дані навів Голова Верховної Ради Володимир Литвин на зустрічі з генеральним секретарем Всесвітньої туристичної організації Франческо Франжіалі. Володимир Литвин також зазначив, що український парламент «особливо зацікавлений у розвитку туристичної галузі». Так, у Верховній Раді вже створено міжфракційну групу підтримки розвитку туризму на чолі з Катериною Самойлик. Група об'єднує 150 депутатів. Франческо Франжіалі заявив: він упевнений у тому, що проблема розвитку туризму знаходить підтримку у всіх групах та фракціях Верховної Ради.

Обізнаних з таємницями консорціуму стане більше

(Початок на 1-й стор.).

Україна відкидає ті варіанти створення міжнародного консорціуму, які не відповідають її інтересам, заявив прем'єр і підкреслив, що завдяки розрахункам низки українських міністерств і відомств вона відмовилася від пропозиції Росії знизити частку сторін у статуті створюваного консорціуму до 34%, а також зарахувати корпоративні облігації із заборгованості НАК «Нафтогаз України» за газ перед РФ до статутного капіталу майбутнього консорціуму. Прем'єр повідомив, що на засіданні уряду в середу прийнято рішення розширити склад міжвідомчої групи з підготовки пропозицій про створення міжнародного консорціуму. До неї також увійдуть народні депутати, фахівці нафтогазового комплексу України, науковці та аналітики. «Ми далі працюватимемо не тільки прозоро, а й сучасними професійними методами, маючи на увазі всі складові, починаючи з інтересів України та необхідності, щоб газотранспортна система працювала ефективно й надійно», — заявив А. Кінах, кажучи про роботу цієї міжвідомчої групи.

Добре б, якби далі все було зрозуміло і прозоро, а то найбільш рекламовано-засекречений проект наводив на різні думки... Дивно, що тільки після Кишинева прем'єр дещо занепокоївся «певним ажіотажем навколо створення міжнародного консорціуму». Щоправда, «ажіотаж» у Кабміні сприймають лише як можливість «стати інструментом для поглиблення політичної конфронтації» у країні. Не більше.

А ще все-таки цікаво було б дізнатися, яку роль уготовили в майбутньому прозорому консорціумі Німеччині? Адже ФРН вважається третім рівноправним його партнером.

Утім, наступний тиждень покаже, зі щитом Україна чи (нехай вибачать мені римляни) під щитом. Оскільки в суботу до Києва прибувають доповідачі Ради Європи, які вважають, що в Україні «є великі проблеми з правом громадян на мітинги», і, на думку Анне Северинсен, небажання українського Президента зустрічатися з опозицією в РЄ розцінюють як шкоду Кучми самому собі. А в неділю до нас завітає об'єднана американо-британська група експертів з питань експорту станцій радіоелектронної розвідки «Кольчуга».

Головне — не опинитися на щиті...

(Коментар тижня читайте на 5-й стор.).

Блокування, перерозподіл і декларації

(Початок на 1-й стор.).

Хоч як представники більшості вмовляли опозицію «жити дружно», «сидіти тихо і не зривати роботу парламенту», після завершення зустрічі представники «Нашої України», БЮТ, СПУ та КПУ категорично заявили, що не братимуть участі в голосуванні наступного пленарного тижня і наполягатимуть на початку процедури імпічменту Президента та на розгляді питання політичної ситуації в Україні.

Останнє питання Голова ВР Володимир Литвин пообіцяв поставити на голосування в тому разі, якщо депутати вийдуть з такою ініціативою. Але представник фракції КПУ Адам Мартинюк переконаний, що більшість не піде на цей крок, і конфлікт триватиме.

Соціаліст Йосип Вінський заявив, що його фракція блокуватиме роботу парламенту, якщо парламентська більшість порушуватиме Регламент і не голосуватиме картками особисто. На його думку, представники «дев'ятки» не розуміють, що відбувається, і вважають, що політичні кризи в державі немає.

Лідер фракції «Наша Україна» Віктор Ющенко певен: відповідальність за події в парламенті має взяти на себе більшість. Він зауважив, що «принципи формування більшості, які сьогодні демонструються, є порочними». На переконання Ющенка, не можна «втрачати пульс переговорного процесу», проте влада... «не прийме цей діалог». За його словами, «НУ» не блокуватиме наступного тижня роботу парламенту, однак, імовірно, не голосуватиме.

Фракція БЮТ не бачить конструктивного підходу до ситуації у парламенті в діяльності більшості, яка, за словами Олександра Турчинова, створюється «шляхом тиску і залякування».

І хоча в переговорному процесі крига не скресла, Голова ВР Володимир Литвин і деякі представники опозиції назвали цю зустріч корисною. За словами глави парламенту, вона показала, що в опозиції і пропрезидентських фракцій «більше того, що об'єднує, ніж того, що роз'єднує». Її учасники домовилися продовжувати переговори.

Володимир Литвин повідомив, що обговорювали також і «неприємні речі», зокрема перерозподіл комітетів. На переконання глави парламенту, це питання постало у зв'язку з відмовою деяких голів парламентських комітетів доповідати на сесійних засіданнях із законопроектів.

Учора ще тривали переговори фракцій і груп, які входять до більшості, про розподіл комітетів. Як і очікувалося, найпопулярнішим комітетом став бюджетний, на керівництво яким претендують п'ять «більшовицьких» фракцій. Для опозиційних «меншовиків» резервують три комітети: з питань свободи слова та інформації; з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин; з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності.

Проте, за словами Голови Верховної Ради, якщо опозиція розблокує роботу парламенту, питання перерозподілу портфелів може бути відкладено. Водночас В. Литвин висловив думку, що цей перерозподіл посад може загострити ситуацію в парламенті.

До того ж наступного тижня більшість планує обговорити кандидатури коаліційного уряду. Раніше лідери більшості заявили, що Анатолій Кінах залишатиметься на посаді Прем'єр-міністра. Втім, сам Голова ВР Володимир Литвин вважає ці заяви нещирими. На його думку, всі кулуарні розмови і домовленості прикривають публічними деклараціями, а посада прем'єра — головна в контексті наступних президентських виборів.

Сам Голова ВР Володимир Литвин, коментуючи можливу зміну керівництва Бюджетного комітету, зазначив, що на сьогодні пріоритетним є питання діяльності цього комітету.

«Голова Бюджетного комітету є. Бюджетний комітет працює. Мені імпонує, що незважаючи на те, що в Бюджетний комітет входять представники різних фракцій і люди різних політичних поглядів, вони розмовляють мовою професіоналів», — сказав В. Литвин.

Наталя БЕРЕЗНЯК.

Проект з профіцитом

Доки більшість узгоджує кандидатуру на посаду голови Комітету Верховної Ради з питань бюджету, вчора відбулося спільне засідання самого комітету з Головою ВР Володимиром Литвином.

Парламентський комітет пропонує затвердити Державний бюджет України на 2003 рік з профіцитом на рівні 500 мільйонів гривень. За словами голови бюджетного комітету Петра Порошенка, така пропозиція ухвалена для обслуговування державного боргу України в наступному році.

Голова профільного комітету також повідомив, що Бюджетний комітет пропонує збільшити доходну частину Держбюджету-2003 на 4 млрд. грн. і зарахувати надходження від приватизації до загального фонду держбюджету, повідомляє УНІАН.

П. Порошенко подякував главі парламенту за отримату «реальну можливість узгодити процедуру розгляду висновків Бюджетного комітету».

У КОМІТЕТАХ ВР

Свобода совісті чи світогляду

Комітет Верховної Ради з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин рекомендує сесії розглянути законопроект про внесення змін до Закону про свободу совісті і віросповідання.

За словами першого заступника голови комітету Миколи Шульги, «делікатний» документ, зокрема, регулює відносини держави і релігійних конфесій, створює сприятливі умови для тих, хто не сповідує жодної релігії. Принциповим для комітету є назва цього закону, бо відповідно до 35 статті Конституції в ньому має розглядатися свобода не совісті, а світогляду. Отже, комітет наполягатиме на заміні або окремому тлумаченні поняття «свобода совісті». На вимогу Всеукраїнської Ради релігій комітет пропонуватиме розширити редакцію, відповідно до якої не лише у паспортах, але і в паспортних документах громадян не зазначатиметься їхнє ставлення до релігій.

На засіданні парламентського комітету було створено робочу групу, яка працюватиме над законопроектом про реабілітацію жертв політичних репресій, де, на переконання народних обранців, є багато суперечливих моментів. До того ж відповідно до Регламенту проект закону, в якому передбачено соціальний захист реабілітованих і членів їхніх сімей, відправлять на фінансово-економічне обгрунтування, оскільки для нових пільговиків потрібно передбачити в бюджеті чималі кошти. Крім того, свої висновки відносно документа зроблять Генеральна прокуратура, Служба безпеки та Міністерство юстиції.

Народні депутати також рекомендували народному депутатові Роману Зваричу відкликати свій законопроект (яким передбачено рівність чоловіків і жінок), оскільки він має лише декларативний характер.

Наталя ЯРЕМЕНКО.

Верховна Рада України глибоко сумує з приводу смерті **Олександра Павловича ЛЯШКА** — видатного державного діяча, депутата Верховної Ради Української РСР 5 та 7—11 скликань, голови Президії Верховної Ради РСР у 1969—1972 роках, і висловлює щире співчуття рідним та близьким покійного.

Голова Верховної Ради України Володимир Литвин у п'ятницю надіслав телеграму-співчуття дружині колишнього Голови Президії Верховної Ради України Олександра ЛЯШКА з приводу його смерті.

ТРАНСПОРТ

Щоб подорож не набридала

Із Чернівців до Києва почав курсувати оновлений фірмовий поїзд «Буковина». Все в ньому відповідає сучасним стандартам. Кожен вагон відремонтовано, переоснащено, тут створено майже домашній затишок. Діє вагон-ресторан із чудовою кухнею. Реконструкцію вагонів провели працівники Чернівецького вагонного депо. Крім того, состав поповнився ще чотирма новими. Фірмовий поїзд обслуговують найдосвідченіші провідники, які пройшли конкурсний відбір.

Тим часом у Чернівецькому вагонному депо реконструюють поїзд «Івано-Франківськ—Чернівці—Москва». Після завершення цих робіт він одержить статус міжнародного потяга.

Василь БАБУХ.

Чернівецька область.

На звичний маршрут — нові крила

Сьогодні з Харківського аеропорту до Києва в перший рейс відправляється новий пасажирський літак Ан-140 авіакомпанії «Аероміст-Харків». Це вже другий новенький літак такого класу, який передав авіатором місцевий авіазавод. Відтепер Харків і Київ з'єднуватимуть, окрім зручних потягів та автобусів, ще й сучасні авіалайнери — двічі на день. Ан-140, як планувалося, цілком замінить на маршруті застарілого побратима. Як повідомило керівництво харківської авіакомпанії «Аероміст-Харків», у найближчих планах придбання ще одного літака для оновлення застарілого авіапарку.

Микола КОСИЙ.

Харків.

Фото Георгія НЕСТЕРЕНКА (УНІАН).

АКТУАЛЬНО

Більшість — крок до дострокових виборів?

Створення парламентської більшості — перший крок до дострокових виборів. Про це заявив на прес-конференції голова Комітету Верховної Ради з питань свободи слова та інформації народний депутат Микола Томенко. Адже виникло ніби два паралельні парламенти, і той, який склала більшість, насправді «не здатний буде вирішувати серйозні питання».

Фактично, сказав Микола Томенко, до оголошеної парламентської більшості входить лише 225 народних обранців, оскільки п'ять депутатів-сумісників «незаконно перебувають у залі».

Якщо ж відбудеться перерозподіл парламентських портфелів і за опозицією («Наша Україна», БЮТ, СПУ і КПУ) залишиться тільки три комітети (в тому числі і Комітет з питань свободи слова і інформації), то Микола Томенко, ймовірніше, складе свої повноваження. «Я не вирішив на прийняття рішення на засіданнях голів комітетів, а бути статистом не хочу, — пояснив він. — Крім того, вочевидь блокуватимуться законопроекти, подані моїм комітетом».

Голова парламентського комітету має намір звернутися до Конституційного Суду стосовно визнання неконституційними деяких положень указів Леоніда Кучми про адміністрацію Президента. Зокрема, народного депутата непокоїть «двовладдя» в державі і повединка глави АП Віктора Медведчука, який «поводиться, як спадкоємець Президента»: видає розпорядження, підписує листи з питань, які не належать до його компетенції.

Микола Томенко, переконуючи журналістів, що з будь-якої кризи є вихід, повідомив, що найближчим часом ініціюватиме парламентські слухання про політичну цензуру в країні.

Наталя ЯРЕМЕНКО, Микола НЕЧИПОРЕНКО.

ФОТОФАКТ

На 11-му кілометрі шосе Сімферополь—Феодосія (Крим) відкрито пам'ятник євреям, розстріляним у роки другої світової війни.

На знімку: Голова Верховної Ради АРК Борис Дейч відкриває монумент.

Фото Андрія КАНІЩЕВА (УНІАН).

САМОВРЯДУВАННЯ

Ради — оберіг для громади

На Волині завершилася дводенна всеукраїнська нарада-семінар керівників секретаріатів і керуючих справами обласних, Київської та Севастопольської міських рад і Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

На пленарному засіданні та під час ділового спілкування за «круглим столом» учасники зібрання ділилися досвідом роботи секретаріатів, взаємодії виконавчого апарату ради з органами місцевого самоврядування та виконавчої влади. Обговорювали і нагальні проблеми відвертої незахищеності, особливо сільських рад, на які, як зазначалося, покладають сподівання громади усіх без винятку регіонів держави.

Роман ЖИЖАРА.

Луцьк.

Трибунал готовий

Лідери акції «Повстань, Україно!» — Юлія Тимошенко, Олександр Мороз, Петро Симоненко — на прес-конференції в УНІАН заявили: всеукраїнський народний трибунал відбудеться в призначений час. І це буде не час «ікс», а 14.00 на Європейській площі столиці. Головний обвинувачений той самий — Л. Кучма. Йому, як було сказано, заздалегідь направили «повістку» і порекомендували скористатися конституційним правом на адвокатський і громадський захист. Адвоката кличуть також — ним, на думку опозиції, має бути «головний захисник» глави держави керівник президентської адміністрації.

Над звинуваченням уже багато тижнів працює група провідних фахівців-юристів. Воно складається з тридцяти пунктів.

Користуючись нагодою, лідери опозиції через ЗМІ нагадують, що конкретну кримінальну справу за документами трибуналу в Україні має право порушити «будь-який суддя будь-якого суду» чи працівник прокуратури, і сподіваються, що в країні знайдеться такий чесний судочинець. Поки що знаходяться інші —О. Мороз, П. Симоненко, Ю. Тимошенко заявили про превентивний тиск правоохоронних органів на учасників акції і про виклик їх особисто до прокуратури.

Проте погрози вже давно нікого з них не лякають. Тим паче зараз, після повернення з регіонів, де «громадяни додали місцевих фактів для звинувачення режиму» і готові провести у цей день регіональні трибунали над ним.

Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій БЕНЬ.

Cyan Magenta Yellow Black

Вічний гончарний круг

За наївно-романтичною опішнянською легендою спочатку на землі була одна вода, і на ній плавали три качки. Найспритніша пірнула глибоко-глибоко й дістала з дна океану грудку глини, затисла її в дзьобі, полетіла на небеса і віддала Творцеві. Той і зліпив з глини матерію, а затим Адама, а вже з його ребра — Єву. Так зачалося життя...

Якою мірою так і є, судити не мені та в музеї гончарства, що в містечку Опішному, є саме така скульптурна композиція — «Створення Світу». Хоча мене особисто найбільше вразила інша знахідка — уламок глиняного горщика скіфської доби, який пролежав у землі 6 тисяч років! Над ним, здається, і час не владний — гладенький, з чітким візерунчастим орнаментом, він так і дихає історією. Може, і в сиву давнину ось так, як нині, тямущий опішнянський підліток зліпив його на гончарному крузі, щоб у прийдешніх поколіннях він не зупиняв свій вічний біг...

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Юний гончар Олександр Черкес.

Робота Миколи Пошивайла «Козаки співають».

АКТУАЛЬНО

Боржникам погрожують судом

Понад чотири мільярди гривень винні українці за комунальні послуги. Тож насамперед, переконаний заступник голови Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства Олександр Біляньский, потрібно розібратися із боржниками — їх планують притягувати до суду. Особливу увагу приділятимуть і ресурсо- та енергозбереженню. Також заплановано змінити систему тарифікації комунальних послуг. Нині оплата за тепло нараховується за квадратний метр житла. Очікується, в майбутньому мешканці квартир з однаковою площею, але різною висотою стелі сплачуватимуть різні суми. А от підвищені на десять відсотків тарифи, які набули чинності з початком цього опалювального сезону, найближчим часом змінювати не планують.

Надія ГОРБАТЮК.

Любовна інфекція Флетлі

ГАСТРОЛІ

Потім ритмічна геометрія видовища ще довго снитиметься. У цьому туманна загадка його впливу. Позбутися враження від ірландського танцю нема як. Залишається хіба що їздити за гастрольним караваном по всій планеті.

До речі, кілька років тому в Лондоні трупа «Lord of The Dance» робила збір рекордну кількість разів — аж 21 (!). Статистика сучасного культурного життя свідчить: шоу ірландських танцівників подивилися більш як 7 мільйонів глядачів. Незабаром несамовиті степісти малюватимуть ногами свої хитромудрі траєкторії на сцені палацу «Україна». Тим, хто досі нічого не чув про душу трупи, хореографа, продюсера Майкла Флетлі, залишається — поки є час — гортати сторінки вебсайтів: їх, подейкують, понад 400. А отже, задовольнятися рецензіями високочолих оглядачів і вищезгадуваною статистикою, що її передусім турбує кількість ударів ногами під час виступу.

Та буду відвертою: підготовча робота для споживання шоу не потрібна. Вечір з танцями, солоспівом, унікальною музикою — компактна енциклопедія з традиційного та сучасного мистецтва. Це — театр, історія, музика, епос, пластика в одному флаконі. Це — гори та прірви людських пристрастей. Найневимовнішими є різновиди сприйняття Флетлі та його компанії. Дехто купує відеозаписи з його виступами як нові зразки театральної творчості, навіяні забавами стародавніх кельтів. Дехто — як підручники з висококласного танцю. Дехто навіть — як спортивний заряд бадьорості на ранок, щоб розім'ятися в такт з артистами. Відносно музики до шоу, то її — на компактах — придбали 1,7 мільйона меломанів у світі.

Те, що творять артисти з публікою (автор цих рядків відчула велику силу їх мистецтва якось в іншому місті, в інший час), наштовхує на думку про універсальне видовище. Про феномен панупспішності. Як, пояснить, може водночас подобатися щось недовірливому інтелектуалу та наївному обивателю, зверхній дамі та рокеру, дитині й старцю?.. Майкл Флетлі випробував свій сценічний винахід на примхливій аудиторії найважливіших залів планети. Він заразив глядачів любов'ю до глибинної історії, до віртуозності людського тіла, своїм уявленням про красу та досконалість. Якщо вірити афішним тумбам, невдовзі чарівна інфекція проникне і в наші серця.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

На знімку: фрагмент виступу «Lord of The Dance».

Не ходіть дівчата заміж за... бандитів

КРИМІНАЛ

Міська міліція затримала харків'янина, який цілеспрямовано шукав у газетах оголошення про знайомства, приходив до дівчат додому і, погрожуючи ножем, забирав у них гроші та цінні речі. Кримінальну справу порушено за статтею «розбійний напад». За цією статтею затриманого, як з'ясувалося, вже раніше судили.

До міліції надійшло кілька заяв від харків'янок, які стали жертвою таких розбійних нападів. Усі дівчата, як установило слідство, давали оголошення в рубрику «Знайомства». «Жених», зазвичай, з'являвся одразу, наполягав на візиті додому до майбутньої нареченої. Потім, під приводом помити руки, заходив до ванної, надягав заздалегідь підготовлені медичні рукавички, брав до рук ножа, виходив до дівчини і, погрожуючи розправою, вимагав гроші та коштовності.

Микола КОСИЙ.

Харків.

АКТУАЛЬНО

Сільського голову призначено... редактором

Редактором районної газети «Промінь» у Щорсі призначена сільський голова Софіївки Олена Циганок, учитель за фахом.

Схоже, скоро на Чернігівщині місцевими районками керуватимуть переважно не фахівці журналістської справи. Бо дедалі частіше райдержадміністрації доручають відповідальну посаду людям, які жодного дня не працювали в редакції.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігівська область.

Подарунок луганців англійській королеві

Нинішній рік знаменний для Англії дуже важливою подією — святкуванням 50-річного ювілею перебування на престолі королеви Єлизавети.

Своє привітання цій видатній жінці вирішили зробити і художники луганського творчого об'єднання «Люди-на. Душа. Космос». Просто ідея переросла в проект з робочою назвою «Подарунок для королеви», над яким довгий час працювали брати Костянтин і Петро Шеверділи та переможець багатьох світових чемпіонатів з судномоделювання В'ячеслав Козак.

Що являє собою робота? Це триптих. Перша його частина — фотографія моделі англійського корабля «Король Генріх милістю Божою». Історія цієї моделі досить цікава. В'ячеслав Козак зробив її до 75-річчя з дня народження Єлизавети та мріяв, щоб вона прикрасила королівські покої. Але мрія так і залишилася мрією. За цей час В'ячеслав показав модель на двох чемпіонатах світу з судномоделювання. 1998 року в Гданьську «Король Генріх» отримав золоту медаль, а 2000-му в Бельгії — срібну.

Та в один з візитів Леоніда Кучми на Луганщину облдержадміністрація... подарувала керівнику країни «Короля Генріха милістю Божою». Фотографія, як вид сучасного образотворчого мистецтва, ексклюзивна, модель зображено на ній такою, яка вона є насправді.

Друга частина роботи — графіка. Та сама модель корабля, відбита через час і космос. Брати Шеверділи виконали цілу галерею портретів англійських діячів науки та політики, а паралельно — портрети українських діячів. Третій елемент триптиха — комп'ютерна графіка, змістом якої стали місто, регіон, донбаський менталітет, творчі можливості краю, зв'язки Луганська з Англією.

Автори проекту сподіваються, що їхня робота все-таки потрапить до королеви Єлизавети.

Алла АНТИПОВА.

У НОМЕР

■ *Прогноз*

Інерція для інертних

(Початок на 1-й стор.).

Наразі маємо істотне скорочення інвестицій у машинобудування металургійну та інші галузі... і відчуття інерційного самодійства. Зрештою, невтішні підрахунки: одержати бажані шість відсотків зростання ВВП, а точніше — додаткові кошти для зменшення масштабів секвестру — можна, тільки забезпечуючи щомісячний його приріст у вісім відсотків, але то означало б стрибнути вище голови.

Міністр економіки та з питань європейської інтеграції Олександр Шлапак, коментуючи макропрогноз, мало скидався на оптиміста. Його можна зрозуміти, бо подальше зростання валового внутрішнього продукту (за базовим сценарієм — до семи відсотків у 2006 році) можливе лише завдяки втіленню в життя довгого переліку законодавчих ініціатив Кабінету Міністрів. Передусім — податкових та пенсійних. І лише в тому разі, попереджає міністр, якщо відповідні закони наберуть чинності не пізніше 1 січня 2004 року. Запізнення на рік загрожує валовим продуктом, який законсервує фіскальний тиск на економіку і низький життєвий рівень — для народу. А про цей рівень можна судити з мінімальної заробітної плати у 165 гривень або прожиткового мінімуму — у 342 гривні 38 копійок. Задекларована в макроекономічному прогнозі динаміка зростання заробітної плати до 2006 року включно свідчить про те, що купівельна спроможність населення ще довго залежатиме від доходів, одержаних у неофіційному секторі економіки. І значно поступатиметься купівельній спроможності інших представників ближнього зарубіжжя.

Ще хтозна, як успішно уряд подолає наслідки оптової інфляції, накопиченої цього року у промисловості. На думку керівника групи радників Нацбанку Валерія Литвицького, можливі два сценарії — або зростання роздрібних цін на споживчому ринку, або рецесія. Для держслужбовців, котрі потребували цього тижня словникової підтримки, нагадаю, що рецесія від лат. — «падіння». Тобто вона означає зовсім протилежне макроекономічним прогнозам уряду.

Попри все, нинішній макроекономічний прогноз вже позбавлений романтичного флеру, як це було ще на початку року. У багатьох очікуваннях уряду простежується розуміння того, що інерційний розвиток заперечує будь-яке стрімке прискорення, за інвестиції треба боротися не на словах, а на ділі.

Сергій ВЛАД.

■ *Аномалії*

Гаряча криниця

Несподіваний подарунок природи отримали мешканці села Олексичі Львівської області.

У криниці в центрі села раптом з'явилася гаряча вода з температурою 45—50 градусів. Новина миттю облетіла село, господині почали вчащати до джерела з відрами.

Вивчити цей феномен запросили експертів із Львівського університету.

Тим часом власники термальної криниці не знають, чи радіти з такого сюрпризу. Тепер, аби напитися, мусять чекати, доки вода прохолоне, **повідомляє Mignews.**

■ *Конкурси*

Гран-прі не дісталося нікому

У Чернівцях завершився Міжнародний конкурс молодих виконавців української естрадної пісні імені Володимира Івасюка. За умовами кожен з учасників мав виконати дві пісні славетного автора «Червоної рути». Журі, очолюване народним артистом України Миколою Мозговим, назвало переможців. Гран-прі залишилося без володаря. Першу премію та статуетку із зображенням Володимира Івасюка отримала українська співачка Ольга Нека, другої удостоїлися теж наші співвітчизники Тетяна Брянцева і Денис Татаров, третьої — Олександр Косован з Молдови, Соня Желязкова-Тодорова з Болгарії та українець Андрій Клименко. Дипломантами конкурсу стали киянка Юлія Мартинова, чернівчанка Наталія Козачок та Олександра Кірсанова з Білорусі, **повідомляє наш власний кореспондент Василь БАБУХ.**

■ *Спорт*

Я дванадцятий твій гравець...

Ці слова з відомої пісні, котру написав Юрій Рибчинський, сьогодні актуальні як ніколи. Адже о 19.00 на столичному НСК «Олімпійський» розпочнеться дуже важливий для всіх нас футбольний поєдинок відбіркового турніру Євро-2004 — Україна—Греція. І команді Леоніда Буряка конче потрібний дванадцятий гравець — ви, шановні вболівальники!

Фани сьогодні о 16.30 збираються біля Палацу спорту потужними лавами на мітинг. Звідти вирушать на стадіон. До славного гурту, забувши про клубні чвари, приєднаються представники фан-клубів «Динамо», «Оболоні», «Шахтаря», «Арсеналу», «Ворскли». Любоь, у це бурхливе річище увіллються також посланці інших команд. Над їхніми головами з'явиться велетенська футболка з номером «12».

І якщо сьогодні у велелюдних місцях ви побачите у яскравому одязі Молодіжного футбольного союзу хлопців та дівчат, які запрошуватимуть вас прийти на матч Україна—Греція, неодмінно зголоситься на цю пропозицію. Адже без вас буде сутужно. А там разом з Олександром Пономарьовим злагодженим хором душ і сердець заспіваємо: «Ще не вмерла Україна!» і поринемо у чудовий світ футболу, світ єднання і любові.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: ось він — дванадцятий гравець збірної України.

Фото Віктора ПОБЄДИНСЬКОГО (УНІАН).

Сценічний винахід випробуває на примхливій аудиторії найповажніших залів планети

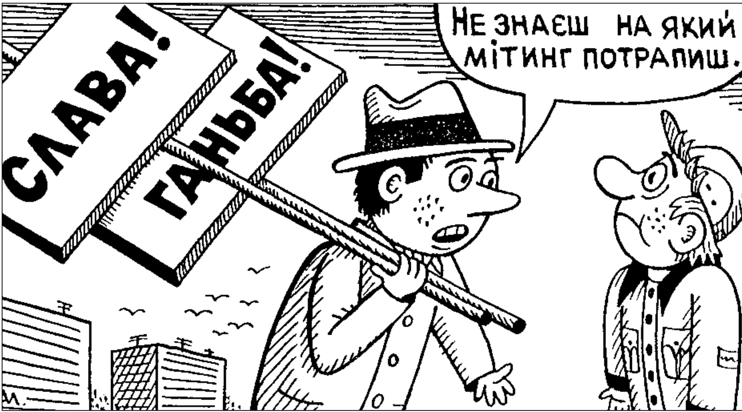
ПОЛІТИКА

Депресивна територія,

або Про деякі політичні парадокси «цукрового Донбасу»

РЕГІОН: ПОЛІТИЧНИЙ СПЕКТР

Вінниччину вже не називають «червоним поясом». Комуністична ідея поступилася місцем ідеї демократичній. Усупереч усім прогнозам, на останніх виборах до Верховної Ради майже третина (29,5%) виборців підтримала представників блоку партій «Наша Україна». Натомість у комуністів лише четвертий результат — 11,7%, це навіть менше, ніж у середньому по Україні (19,9%).

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

Ще одна несподіванка чекала на представників блоку пропрезидентських партій. Потужна агітаційно-пропагандистська робота, спрямована на підтримку їхніх кандидатів, не увінчалася успіхом: в активі блоку «За єдину Україну!» тільки 6,9% голосів. Значно більше мають соціалісти (21,4%) і блок Юлії Тимошенко (13,4%). Навіть комуністи обійшли тих, кого підтримувала влада.

В отриманих результатах політологи одразу побачили схожість між виборами до ВР і виборами Президента держави. Нинішній її керівник, нагадаю, не знайшов тоді належної підтримки в аграрному регіоні. Виборці віддали перевагу його основним опонентам — Симоненку й Морозу. Тенденція, що простежується протягом останніх років, очевидна: більшість електорату в аграрному регіоні, відмовившись від комуністичної ідеї, не стала на бік тих, хто нині при владі. За словами одного з політологів, це не поза, це — позиція, яку вінницький виборець обирає вдруге: спершу на виборах Президента, а тепер — народних депутатів. Нехтувати цією позицією не можна хоча б тому, що вона базується на конкретних результатах, отриманих за підсумками голосування, повторюю, на одних і на других виборах.

Червоний колір виходить із моди

Аналітики ніяк не збагнуть простої, як на перший погляд, речі. Якщо в області організація Народно-демократичної партії найчисленніша (її структури діють у всіх 27 районах і обласному центрі), якщо її вплив на розум і серця вінничан вважається домінуючим, чому тоді виборці, даруйте, спиною повернулися до тих, за кого їх найбільше агітували голосувати (НДП, нагадаю, є однією із структур блоку «За єдину Україну!»)?.. Кажуть, якби НДП на вибори йшла окремо, могла б сподіватися на значно кращий результат. А так... Найімовірнішою відповіддю на поставлені запитання може бути фраза, згадана вище: більшість електорату не стала на бік тих, хто нині при владі.

Кому ще, крім «Нашої України», довіряє електорат, більшу частину якого становлять виборці з сільської місцевості (таких 53 %)? Обласна організація Соцпартії за чисельністю рівно у три рази менша, ніж НДП. Але це не завадило їм утриматися на старих позиціях: як і на попередніх виборах, знову другий результат (21 %). Ще більше зміцнили осередки Аграрної партії і Партії Регіонів. Аграрії, щоправда, заробляють свої «бали» здебільшого участю у вирішенні справ, пов'язаних із земельною реформою. Це для них нині найголовніша політика. А ось «регіонали», у лавах яких десять тисяч партійців, схоже, пішли у «підпілля». Не можу пригадати бодай однієї їхньої значущої акції. Часта зміна керівництва в організації еседеків не додала їм авторитету. Принаймні у першу п'ятірку (за підсумками виборів до ВР) СДПУ(о) в області не потрапила.

Названі осередки серед 76 парторганізацій, зареєстрованих в області, мають найбільшу, порівняно з іншими, кількість партійців. Щоправда, свою активність зазвичай виявляють під час певних кампаній. Після чого її спалахи одразу згасають. Як це сталося, зокрема, після останніх виборів. На думку начальника управління внутрішньої політики облдержадміністрації Володимира Лазаренка, на теренах області нема жодної парторганізації, яка працювала б у класичному стилі, постійно, а не від виборів і до виборів. Створені осередки, продовжує співрозмовник, є не що інше, як механізм для обслуговування політичних кампаній. Кожен із них служить конкретним політичним групам чи кланам.

— Тому люди нині орієнтуються не на ідею, — продовжує В. Лазаренко, — а на конкретних політиків, які пропонують реальні шляхи розв'язання тих чи тих питань, і не на словах, а на ділі показують, як це треба робити.

Успіх «Нашої України» серед виборців області пов'язують значною мірою з діяльністю народного депутата Петра Порошенка. Конкретні справи, зроблені ним для вінничан, відомі кожному. Для формування авторитету Соцпартії багато зробив ще один народний депутат — Микола Мельник. Добрий господарник, тонкий психолог, знавець людських душ, він не один десяток років на прикладі свого господарства у селі Липівка Томашпільського району робив те, що не вдавалося іншим: ще до загальнодержавної аграрної реформи впроваджував нові форми організації праці, співпрацював з наукою, відповідно мав результати господарювання кращі, ніж у колег з інших господарств. Людей кличе до дії не тільки (а може, не стільки?) ідея, а й можливість її втілення й отримання позитивного результату. Схоже, авторитет обласного осередку Компартії України тому й похитнувся, що комуністи, як і раніше, віддають перевагу ідеї. Нею у наш час ситий не будеш.

«Ніколи мітингувати — треба буряки копати»

Зміна розстановки політичних сил у регіоні, хоч як це дивно звучить, не позначилася на активності вінничан. Навіть у гарячі дні, коли проходила акція «Повстань, Україно!», в регіоні панував спокій. Якщо 16 вересня на мітинги все-таки зібралося 17 тисяч осіб (дані управління внутрішньої політики облдержадміністрації), то 24 вересня ні в районах, ні в обласному центрі акція не знайшла своєї підтримки. Вочевидь маємо ще один парадокс: здавалося б, регіон, де пропрезидентські партії, як і сам Президент, не отримали належної підтримки, мав би бути на боці опозиції, так ні...

■ ■ ■

ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ РОЗДУМІВ.
На Вінниччині середня зарплата одна з найнижчих у державі. Із тисячі опитаних респондентів, що представляли різні категорії людей , 99% мають доходи, нижчі прожиткового мінімуму. 64% опитаних сказали, що зароблених грошей не вистачає навіть на харчування, 55% — не можуть оплатити комунальні послуги, 87% — неспроможні придбати одяг. 79% зарахували себе до категорії бідних і небагатих людей.

■

На думку політологів місцевого педагогічного університету, в цьому нема нічого дивного: селяни у всі часи сторонилися політики. Психологія селянина, за словами одного із політологів, залишається, як і раніше, неприступною фортецею. Власне, не політикою більше переймається пересічний представник «цукрового Донбасу». В нього інший клопіт: як звести кінці з кінцями, чим нагодувати сім'ю. Але й тут не обходиться без парадоксів, які, на мою думку, не могли не позначитися на зміні політичної ситуації.

Низька зарплата, малі доходи, мізерні, порівняно з іншими регіонами, видатки бюджетних призначень на одну людину — все це, за словами одного з місцевих керівників, є елементами депресивності нашого регіону.

Водночас область входить до першої п'ятірки регіонів, населення яких має найбільшу кількість грошових вкладів у банках.

Війна влади з кланами

Про те, що в регіоні «крутяться» великі гроші, можна здогадатися навіть з наявності дорогих іномарок на вулицях обласного центру, розкішних особняків на його околицях і в затишних місцях на березі Південного Бугу. Був час, коли заїжджі бізнесмени скаржилися, що в міських готелях важко забронювати місце для ночівлі. Вони злітаються сюди з усіх усюд — від Владикавказа до Прибалтики — як мухи на мед, коли діяла давальницька схема виробництва цукру і спирту. Не треба забувати, що на Вінниччині, як у жодній іншій області, велика кількість спиртових (14) і цукрових (38) заводів. Як стверджують обізнані люди, зазначена схема дала можливість декому заробити на спиртові й цукрі величезні капітали. Нині обидві галузі називають «лежачими». Такого інтересу, як колись, вони вже не становлять. Однак зароблені раніше гроші працюють.

Тим часом дедалі більше підприємців, як то кажуть, рвуться до влади. Таких немало серед депутатів міської і обласної ради. Маючи кошти, вони воліють мати ще й «портфелі»: за таких умов легше розвивати власний бізнес.

Вінниця місто невелике — одне одного знають не тільки в обличчя. Але й тут чималі гроші ховаються в «тіні». Недавно обраний міський голова обласного центру Олександр Домбровський вирішив перевірити, як використовується комунальна власність. Протягом одинадцяти років, з'ясовується, не було проведено жодної(!) ревізії комунального майна, жодного звіту перед громадою про його використання. Тим часом, як показали перші перевірки, воно або розпродане за копійки, або передане в оренду за смішними цінами (за багатоповерхове приміщення будинку побуту на центральній вулиці міста, для прикладу, бюджету мало б перепадати щомісяця аж... 95 грн. Однак навіть ця сума не сплачується уже протягом восьми років). При цьому документи оформлені так «грамотно», що й комар носа не підточить. Міська влада почала судитися за власне майно, зиск з якого мають одиниці, а потерпають тисячі. «Я, як законно обраний міський голова, — сказав на прес-конференції перед журналістами Олександр Домбровський, — звертаюся до прокуратури, міліції та податкової інспекції з проханням: «Будь ласка, захистіть владу, захистіть інтереси вінничан, допоможіть виграти суди».

Переділ власності і сфер впливу легко не дається. Перед ким і чим завинив відомий у місті підприємець, депутат міськради Віктор Кішек, якого було зухвало розстріляно біля офісу в самому центрі міста? «Це були постріли у владу», — так відреагував на це жахливе вбивство міський голова Олександр Домбровський.

Невдовзі ще одна звістка облетіла місто: з ножовими пораненнями до лікарні доставлено підприємця Щетиніна. Вінничани не забули випадку з колишнім міським головою Дмитром Дворкісом, якого було поранено пострілами з автомата. І все це, повторюю, відбувається в невеликому місті...

Радіо мовчить — чиновник говорить

Вінницька область чи не єдина в державі, де дротове радіо замінено на ефірне. Згадкою про колишню систему радіозв'язку залишилися хіба що гучномовці в оселях. Дроти, про це вже писала наша газета, зруйнувала зимова стихія. Відновлювати їх виявилося дорожче, ніж упровадити новий вид зв'язку — передачу сигналу через ефір. А щоб приймати його, у квартирі повинен бути приймач. Саме це нескладне диво техніки стало каменем спотикання у новій справі.

— Слухачів, котрі десятки років користувалися дротовим радіо, — каже генеральний директор ВАТ «Вінницятелеком» Віктор Яблонський, — надзвичайно важко переконати у більшій ефективності новинки. Не допомагають навіть аргументи, що такий зв'язок дедалі більше застосовують у світі. Але вороття назад нема. Якби ми й хотіли це зробити, де взяти кошти?

У слухачів теж не вистачає коштів для придбання приймачів. Якщо волієте комусь з вінничан зробити подарунок, кращого, ніж радіоприймач, годі шукати. Зв'язківці свою справу зробили: встановлені радіоретранслятори для передачі сигналу, забезпечують можливість приймати передачі з ефіру в усіх районах області. Проте у більшості осель радіо мовчить. У найгіршій ситуації опинилися малозабезпечені сім'ї, ветерани, для декого з них радіо було чи не єдиним «вікном» у світ.

До розв'язання проблеми, було, долучилася влада. Віднайшли трохи коштів, на які придбали невелику кількість «балакаючих» приладів. Їх вручали врочисто. Ті, кому не дістався подарунок, почали ображатися. І тоді представники влади пообіцяли, що зроблять такі безкоштовні подарунки кожному ветерану. З цією метою на вінницькому заводі «Маяк» налагодили виробництво простих радіоприймачів. Сподівалися, що новинка буде недорогою. Але не так сталося. Тому поки що замість радіо доводиться говорити... чиновникам.

— Щоб заповнити інформаційний вакуум, спричинений відсутністю радіозв'язку, — каже начальника управління внутрішньої політики облдержадміністрації В. Лазаренко, — в області запроваджено єдині дні інформування населення. Для розмови добираємо найактуальніші теми. У жовтні, наприклад, одна з них буде присвячена черговій річниці визволення України від фашистських загарбників.

У такі дні в сільські населені пункти, як уточнив співрозмовник, виїжджає весь персонал держслужбовців. Крім того, що вони мають надати інформацію на планову тему, перед ними стоїть ще одне завдання — провести прийом громадян. Порушені під час таких зустрічей питання узагальнюються, передаються до відповідних служб для виконання.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Закони, яких чекають–3

МОНІТОРИНГ

Черговий моніторинг наших читачів про законодавчу роботу парламенту власні кореспонденти «Голосу України» провели у Харківській, Полтавській, Черкаській та Миколаївській областях. Нагадаємо, ми просимо відповісти наших читачів на такі запитання:

1. Який найважливіший закон прийняла Верховна Рада України останнім часом?

2. Який найважливіший закон має прийняти Верховна Рада найближчим часом?

Перш ніж аналізувати відповіді, звернемо увагу на спільні риси, характерні для різних регіонів, у тому числі і під час попередніх досліджень думок респондентів. Передусім кидається у вічі те, що різні соціальні групи стежать за прийнятим законодавством відповідно до своїх професійних інтересів. З другого боку, пересічний громадянин, який не має власної справи, а працює на виробництві, взагалі мало цікавиться роботою вищого законодавчого органу. Його насамперед цікавить можливість працювати, а отже, отримувати гідну зарплату, аби не зводити кінці з кінцями.

Зрозуміло, вони хочуть, щоб були прийняті закони, які гарантували б соціальну захищеність. Але про це мова піде дещо нижче.

Ще одна характерна риса: громадян найменше цікавлять політичні питання, а їхні думки більше спрямовані на розв'язання економічних проблем, подолання бідності, корупції, організованої злочинності.

Ось як розподілилися відповіді.

1. Майже дві третини не спромоглися назвати найважливіший закон, прийнятий парламентом за останній час. Найбільшу необізнаність проявили у Харківській та Полтавській областях. У Черкаській, як ми вже звертали увагу в попередньому огляді щодо інших регіонів, наші респонденти у багатьох випадках називали закони, прийняті народними обранцями попередніх скликань. Таких тут виявилося майже 25 відсотків.

Серед законодавчих актів, з якими знайомі опитувані, перше місце виборов **Земельний кодекс**. Його серед найважливіших актів, прийнятих за останній час Верховною Радою, назвали понад 20 відсотків респондентів, що дали відповідь на перше запитання. І це — не дивно, у чому можна переконатися після аналізу відповідей на друге запитання.

На другому місці — **закон про статус депутатів місцевих рад**. Його у своїх відповідях вказали більш як 15 відсотків читачів, котрі цікавляться законодавством. Передусім тому, що Київ — далеко, а більшість питань потрібно вирішувати на місцевому рівні. А це означає, що увага наших громадян зміщується в бік місцевого самоврядування, яке потрібно наповнити реальним змістом.

Окрім того, кожен десятий респондент назвав **закон про державний бюджет**, який таким чином посів третє місце серед законодавчих актів, що змогли назвати наші читачі.

І їхній інтерес обумовлений тим, що саме головний фінансовий документ країни постійно в центрі уваги і влади, і опозиції. Крім того, багатьох читачів хвилює проблема отримання зарплат, субсидій, соціальної допомоги. Від товщини державного гаманця залежить товщина гаманця багатьох наших громадян.

2. Як і в попередніх опитуваннях, серед законодавчих актів, що найбільше очікують громадяни України, лідирує **податкове законодавство** і, зокрема, Податковий кодекс.

На це ми вже звертали увагу під час аналізу попередніх опитувань. Цього разу понад дві третини опитаних поставили його на перше місце. Дехто — понад 20 відсотків — конкретизував: Податковий кодекс. Ось думка приватного підприємця Юрія Рижкова з Полтави: «Прийміть Податковий кодекс, який забезпечить піднесення в підприємницькій сфері, як це зроблено — і вже давно — в Російській Федерації».

На друге місце, хоч як дивно, вийшло прохання прийняти **закон про заборону продажу землі**. Зокрема, придатної для вирощування сільськогосподарських культур. Таких респондентів виявилося понад 20 відсотків. Особливо хочуть такого закону жителі Миколаївської області — більш як 25 відсотків опитаних.

Майже 18 відсотків громадян очікують **закону про подолання бідності і соціальний — не декларований —захист знедолених**.

Ще 15 відсотків респондентів вважають за потрібне посилити **законодавство про боротьбу з корупцією та організованою злочинністю**. Десять відсотків очікують **закону про заборону пропаганди насильства і моральної розпусти на телебаченні, у пресі та книжковій продукції**. Стільки само ратують за **заборону реклами у ЗМІ алкоголю і тютюнових виробів та виробництва реклами іноземною мовою**.

***

Підбиваючи підсумки моніторингу, можна дійти висновку: передусім у центрі уваги українського суспільства ті проблеми, які найбільше хвилюють громадян. А тому вони очікують від законодавців відповідної реакції на свої запити.

Володимир КОРОЛЮК.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ГЛОБУС

На щиті чи під щитом?

КОМЕНТАР ТИЖНЯ

Газотранспортний консорціум, день народження Дніпрогесу і Путіна, а також саміт СНД у Кишиневі, як і очікувалося, відволікли Україну від медитації, мета якої — знайти внутрішні резерви для конкретних кроків на шляху до євроінтеграції. Крім того, цього тижня Президент України вирушив на три дні до Вірменії. А що робити, коли в єврозоні нас не хочуть, а на теренах СНД не бажають створювати зону вільної торгівлі?

Фото Валерія СОЛОВЙОВА (Укрінформ).

На саміт Співдружності більшість президентів ідуть з метою раз і назавжди покінчити з цією бодягою. Але чергова зустріч з добрими старими колегами, ностальгія за старими часами щоразу стримує глав держав від цього героїчного кроку. Отож вони знову обговорюють нескінченну тему: як зробити так, щоб СНД стала дійовою структурою, щоб прийняті СНД документи перестали бути нікчемними папірцями.

На тлі інших президентів глава української держави вочевидь виділяється нав'язливою ідеєю створення зони вільної торгівлі. Від саміту до саміту Леонід Данилович безуспішно переконує всіх у необхідності такого кроку. Так сталося й цього разу в Кишиневі. Урізноманітнило ситуацію оголошення головуючим у СНД Володимиром Путіним окремого скликання «клубу президентів» з конкретно економічним ухилом. З такою ініціативою у вузькому колі виступив Леонід Кучма. А ініціатива, як відомо, карана, тому президент Росії оголосив, що нехай Україна деякий час покерує СНД. Не весь же час Росії займатися цим головним болем! На думку Путіна, достатньо дещо підкоригувати в статутних документах і Україна зможе головувати в СНД, а голові, як то кажуть, і карти в руки.

Заява Путіна про можливе головування України в СНД змусила «ГУ» звернутися по роз'яснення до заступника виконавчого секретаря Співдружності Дмитра Булахова. Мене цікавило таке питання: як може Україна, котра не є членом СНД, бо не підписала Статут організації, головувати в ній? Дмитро Булахов відповів, що це складне питання. Але, з другого боку, «головування —факт політичної волі, а не юридична процедура». «Власне, Рада глав держав формує статутні документи і чому б їй не ухвалити таке рішення? Буде виражена воля глав держав, отже, так тому й бути». А щодо статусу України в СНД, то, на відміну від Києва, де офіційний статус визначається як «країна-засновниця», в Мінську в секретаріаті СНД нас гордо називають «країною-учасницею», до того ж, на думку Булахова, «досить активною». Отак би з ЄС...

Відповідь з Мінська дещо заспокоїла. Проте, як усе-таки добре, що СНД — це не Євросоюз. Там ось така політична воля не проходить. Якщо ти не член, то й не мрій головувати, хоч би яким активним ти був і хоч би як медитував. І головування там у суворій черговості, і не стільки, скільки хочеш, а лише півроку.

Якби ще все так само просто було з угодою про створення газотранспортного консорціуму, підписання якого внесло пожвавлення до звітів журналістів про саміт у Кишиневі.

Як заявляли цього тижня і Президент, і прем'єр України — нам нема про що непокоїтися. Україна стоїть на смерть і свого не упустить. А хто каже, що наш останній актив продають з молотка, той геть неправий. І нема чого панікувати! Відповідаючи на запитання, кому належатиме «контрольний пакет» газотранспортної системи, український прем'єр повідомив, що нині про це не йдеться: «Це наступний етап. Але позиція України незмінна — «контрольний пакет» має залишитися за Україною».

Єдине, що насторожує, то це відмова посольства Німеччини дати свої коментарі у зв'язку з підписаним у Кишиневі документом.

Яна СТАДІЛЬНА.

Фото

Залізна воля «залізної леді»

ОСОБИСТОСТІ

Життя, певна річ, найсильнішої жінки двадцятого століття одні сприймають як подвиг, другі — як виклик усій світовій спільноті. «Залізна леді», як влучно назвала Маргарет Тетчер преса, показала всьому світові принципово новий образ жінки: незалежної, працелюбної та розумної. Вона символізує багаторічний підсумок боротьби жінок за свої права, коли представниці слабкої статі більше не залежать ані від чоловіка, ані від батька. Завтра цій жінці-епосі виповниться 77 років.

Народилася Маргарет Робертс (це дівоче прізвище) в прославленому колись Ньютоном та Кромвелем містечку Грантем. Імените колись місто в середині двадцятих було справжнім глухим закутком, і вся більш-менш прогресивна молодь намагалася в будь-який спосіб з нього вирватися. Батько Маргарет мав маленьку бакалійну крамничку і з дитинства привчав доньок (мав він їх дві) до праці. Жорсткий режим дня, який встановив Робертс, не давав змоги дівчаткам дивитися фільми, бігати вулицями, гратися з однолітками. Зате передбачав допомогу батькам у крамничці та навчання.

Пізніше, коли прем'єр-міністра Великої Британії Маргарет Тетчер журналісти запитували, кому вона зобов'язана таким приголомшливим успіхом, завжди лунала відповідь: «Батьку». Справді, багато «залізних звичок» Маргарет винесла саме з дитинства. Так, усе життя вона лягала спати о двадцять четвертій годині та вставала о четвертій ранку. Звичка постійно працювати зробила з неї унікального трудоголіка, який жодної хвилини не дозволяв собі змарнувати.

Такі звички дали можливість їй закінчити в Оксфорді факультет хімії, хоча Маргарет розуміла, що це не її стихія. Ще в студентські роки вона стала членом Консервативної асоціації, а через деякий час її висунули на посаду президента, що було вже зовсім нечувано, бо вперше такої посади досягла жінка.

Її кар'єра політика розпочалася 1948 року, коли наполегливу дівчину висунули кандидатом до одного неперспективного для партії округу. Завдяки нелюдській працездатності та розуму Маргарет отримала на виборах на кілька тисяч голосів більше, ніж раніше.

На одних партійних зборах до Маргарет Робертс підійшов молодий чоловік і запропонував підвезти її додому на своєму «Ягуарі». Так вона познайомилася з майбутнім чоловіком — Денісом Тетчером. Їхнє спільне життя лише з великою удаваністю можна назвати щасливим. Незабаром Маргарет народила Денісу близнюків — Марка та Керол і... зайнялася кар'єрою

юриста та політика. Зрозуміло, що за напруженою роботою часу на сім'ю не залишалося.

Її сходження на вершину влади не було швидким і безхмарним. Але, певна річ, їй щастило. Малюкам не виповнилося й року, коли Маргарет запропонувала свою кандидатуру на виборах, а через чотири роки вже засідала в парламенті. Потім вона стала міністром освіти, затим — лідером Консервативної партії.

На цей період припадає перше випробування її «залізності». Відмінивши безплатне молоко для учнів та піднявши ціни на шкільні сніданки, Тетчер спровокувала бурю незадоволення та демонстрації протесту. Коли Тетчер стала прем'єром, її політика, спрямована на зміцнення Великої Британії методом «затягування пасків», не сподобалася багатьом. Жити в сильній державі хотіли всі, а працювати для цього — одиниці. Вона ненавиділа байдикування та слабкість, не сприймала соціалізм, відкидала всілякі субсидії та допомогу бідним. Сама була сильною та працелюбною, тож хотіла зробити мешканців Англії такими самими.

Тетчер зуміла примусити британців повірити в себе і врятувала країну від економічної катастрофи. Вперше після Черчілля Велика Британія стала грати помітну роль на світовій арені.

Перше слов'янське ЕКСПО

Польське місто Вроцлав відоме не лише тим, що 1948 року під час Світового конгресу інтелектуалів Пікассо намалював тут свого «Голуба миру». Нині столиця Нижньо-Сілезького воєводства змагається за право проведення міжнародної виставки EXPO-2010 (досі ЕКСПО не проводили в жодній зі слов'янських країн).

За словами члена польського оргкомітету форуму Влодзимежа Лютого, запропонована Варшавою тема виставки — «Культура. Наука. Медіа» цілком відповідає викликам сучасності. По-перше, дає можливість навіть менш розвиненим в економічному плані країнам гідно себе представити, а по-друге, продовжити своєрідний діалог культур. Остання обставина особливо важлива для Вроцлава, де після другої світової війни було примусово виселено майже все німецьке населення.

Високі темпи економічного зростання, а також вступ Польщі в 2004 році до Євросоюзу гарантують успіх майбутнього ЕКСПО. Для проведення виставки у Вроцлаві планують збудувати величезний торгово-культурний центр, який розташується на 200 гектарах і скоріше нагадуватиме маленьке місто. На його побудову, а також інші, пов'язані з проведенням форуму заходи, вроцлавці мають намір залучити майже 1 мільярд 800 мільйонів євро.

Ганна ЛУКАНСЬКА.

НОУ-ХАУ

Мобільний відеотелефон

Модель 6650 фінського концерну «Нокіа» зробила справжню сенсацію у світі телекомунікацій. Це мобільний відеотелефон, який може працювати в різних частотних режимах і має розрізняльну здатність 128 кілобайтів на секунду. Він являє собою третє покоління бездротових телефонів.

Цю модель показали на презентації у Гельсінкі. Апарат такий само невеличкий, як і всі останні моделі, але на його екрані можуть з'являтися відеоновини або зображення співрозмовників. Зрозуміло, якщо останні говоритимуть по такому ж таки телефону. Презентація викликала величезний інтерес: на неї з'їхалися не тільки журналісти з усього світу, а й запеклі конкуренти «Нокіа» з Японії, США, Німеччини, Італії та інших країн. Керівники «Нокіа» стверджували, що їх концерн перший у світі створив такий апарат. Церемонія висвітлювалася в Інтернеті, а на біржах акції «Нокіа» одразу підскочили на 10 відсотків.

Директор концерну Анссі Ваньйокі показав журналістам кілька апаратів 6650 для того, щоб вони змогли пересвідчитися в їх ефективності. І справді, на екранах цих апаратів можна було стежити за передачею найсвіжіших відеоновин. Анссі Ваньйокі, між іншим, зазначив, що до кінця року «Нокіа» піднесе ще три сюрпризи. Перше покоління мобільних телефонів мало здатність передавати лише голос, друге — голос і текст, у третього з'явилися функції передачі відеозображення. Модель 6650 з'явиться у продажу в першій половині наступного року і коштуватиме від 250 євро.

Марат ЗУБКО.

Гельсінкі.

Омар Абдулла програв

Квазі Афзал, кандидат від народно-демократичної партії **(у центрі)** переможно махає рукою. Лідер правлячої в індійському штаті Джамму і Кашмір партії «Національна конференція» Омар Абдулла не зміг вибороти місце в законодавчих зборах штату за підсумками виборів, які відбулися. Про це сьогодні заявили співробітники виборчої комісії штату, котрі підбивають підсумки виборів.

ОГОЛОШЕННЯ

Звіт про прибутки та збитки
на 1 жовтня 2002 року
258 "ІМЕКСБАНК" Одеса

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	На 01.10.2002	На 01.10.2001
1.1.	Процентний дохід	17673	14196
1.2.	Процентні витрати	-11003	-6898
1.	Чистий процентний дохід	6670	7298
2.1.	Комісійний дохід	6251	6987
2.2.	Комісійні витрати	-1273	-1576
2.	Чистий комісійний дохід	4978	5411
3.	Дивідендний дохід	0	0
4.	Чистий торговельний дохід	1485	946
5.	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	0	0
6.	Прибуток від довгострокових вкладень в асоційовані й дочірні установи та інших інвестицій	0	0
7.	Інший операційний дохід	26	0
8.	Операційний дохід	13159	13655
9.	Загальноадміністративні витрати	-6697	-3815
10.	Витрати на персонал	-2884	-1241
11.	Прибуток від операцій	3578	8599
12.	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	-160	-7406
13.	Прибуток до оподаткування	3418	1193
14.	Податок на прибуток	-1250	-566
15.	Прибуток після оподаткування	2168	627
16.	Непередбачені доходи/витрати		
17.	Чистий прибуток/збиток банку	2168	627

Голова Правління — **М.Л.Скорик**
Головний бухгалтер — **Н.Г.Храпунова**

Балансовий звіт
на 1 жовтня 2002 року
258 "ІМЕКСБАНК" Одеса

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	На 01.10.2002	На 01.10.2002
	АКТИВИ		
1.	Кошти та залишки в НБУ	35708	7653
2.	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ, та цінні папери, емітовані НБУ	0	0
3.	Кошти в інших банках	57510	56829
4.	Цінні папери на продаж	0	0
5.	Кредити та заборгованість клієнтів	86578	56108
6.	Інвестиційні цінні папери	0	0
7.	Довгострокові вкладення до асоційованих компаній та дочірніх установ	0	0
8.	Основні засоби та нематеріальні активи	7469	2785
9.	Чисті нереалізовані доходи від похідних фінансових інструментів	0	0
10.	Нараховані доходи до отримання	2830	3332
11.	Інші активи	2516	1063
12.	Усього активів	192611	127770
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
13.	Кошти банків	7994	23754
14.	Кошти клієнтів	122482	51576
15.	Інші депозити	150	63
16.	Боргові цінні папери, емітовані емітовані банком	0	0
17.	Чисті нереалізовані витрати від похідних фінансових інструментів	0	0
18.	Нараховані витрати до сплати	1878	871
19.	Інші зобов'язання	16398	11045
20.	Усього зобов'язань	148902	87309
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
21.	Статутний капітал	36000	35331
22.	Капіталізовані дивіденди	0	0
23.	Акції, що викуплені в акціонерів	0	0
24.	Емісійні різниці	0	0
25.	Резерви	4798	3764
26.	Переоцінка основних засобів	0	0
27.	Нерозподілений прибуток	739	739
28.	6-7 клас	2172	627
29.	Усього власного капіталу	43709	40461
30.	Усього пасивів	192611	127770

Голова Правління — **М.Л.Скорик**
Головний бухгалтер — **Н.Г.Храпунова**

Господарським судом Львівської області (79010, м. Львів, вул. Личаківська, 81) Ухвалою від 11.09.2002 року порушено справу № 7/193-7/90 про банкрутство Відкритого акціонерного товариства «Маслосоюз» (с. Слобідка Стрийського району Львівської області; п. р 2600430114 в Стрийському відділенні Ощадбанку № 6311, МФО 385297).

Розпорядником майна ВАТ «Маслосоюз» призначено арбітражного керуючого ліцензованого спеціаліста Сидорович Анну Мар'янівну (м. Львів, вул. Ген. Чупринки, 56Б, кв. 4; ліцензія серії АА № 140410, видана 28.05.2002 року Міністерством економіки та з питань Європейської інтеграції України).

Заяви кредиторів та потенційних санаторів приймаються у місячний термін з дня публікації цього оголошення.

ТОВ «Комерційні системи» (код ЄДРПОУ 14352808) повідомляє про ліквідацію Закарпатського філіалу в м. Ужгород. Претензії кредиторів приймаються протягом двох місяців з дня опублікування цього оголошення за адресою: вул. Кловський узвіз, 9/2, оф. 64 (т. 290-88-71, ф. 290-18-38).

АБ "Кліринговий Дім"
Баланс
на 01 жовтня 2002 року

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	01.10.01	01.10.02
	АКТИВИ		
1	Кошти та залишки в НБУ	2 843	5 242
2	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються Національним банком України, та цінні папери, емітовані НБУ		
3	Кошти в інших банках	39 995	41 652
4	Цінні папери на продаж		
5	Кредити та заборгованість клієнтів	18 135	83 314
6	Інвестиційні цінні папери	6 293	14 694
7	Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	105	
8	Основні засоби та нематеріальні активи	3 478	1 865
9	Нараховані доходи до отримання	359	2 202
10	Інші активи	847	1 315
11	**Усього активів**	**72 055**	**150 284**
	ЗОБОВ`ЯЗАННЯ		
12	Кошти банків	37 301	68 126
13	Кошти клієнтів	4 871	50 764
14	Інші депозити		
15	Боргові цінні папери, емітовані банком		
16	Нараховані витрати до сплати		573
17	Інші зобов'язання	462	322
18	**Усього зобов`язань**	**42 634**	**119 785**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
19	Статутний капітал	29 680	29 680
20	Капіталізовані дивіденди		
21	Акції, викуплені в акціонерів	(290)	0
22	Емісійні різниці		
23	Резерви	3	157
24	Результати переоцінки		
25	Нерозподілений прибуток	28	662
26	у тому числі сума переоцінки у разі вибуття необоротних активів		
27	**Усього власного капіталу**	**29 421**	**30 499**
28	**Усього пасивів**	**72 055**	**150 284**

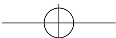
Голова Правління — **А.М.Єршов**
Головний бухгалтер — **О.О.Маркіна**

Звіт про фінансові результати
на 01 жовтня 2002 року

(тис.грн.)

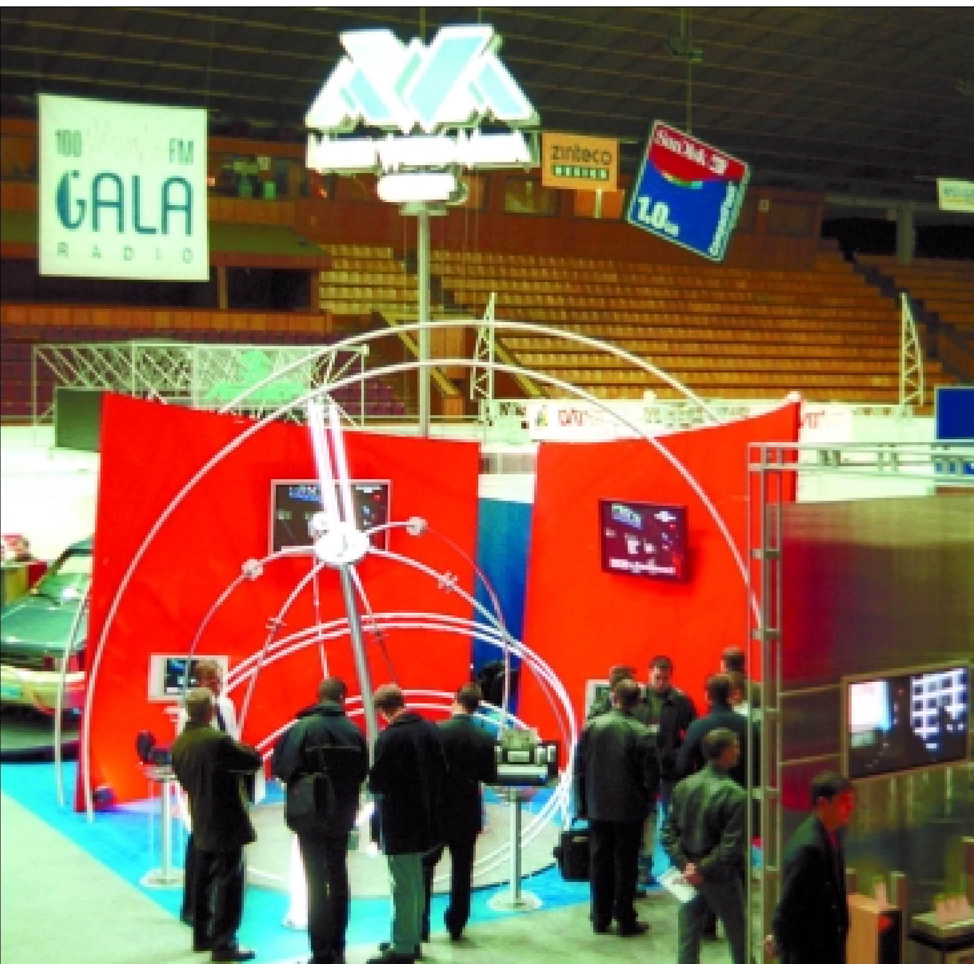
Рядок	Найменування статті	01.10.2001	01.10.2002
1.1	Процентний дохід	6 879	11 820
1.2	Процентні витрати	(3 176)	(5 293)
1	**Чистий процентний дохід**	**3 703**	**6 527**
2.2	Комісійний дохід	630	566
2.2	Комісійні витрати	(62)	(180)
2	**Чистий комісійний дохід**	**568**	**386**
3	Дивідендний дохід		960
4	Чистий торговельний дохід	(280)	287
5	Прибуток/збиток від інвестиційних цінних паперів	349	
6	Прибуток від довгострокових інвестицій в асоційовані компанії й дочірні установи та інших інвестицій		
7	Інший операційний дохід	33	92
8	**Операційний дохід**	**4 373**	**8 252**
9	Загальноадміністративні витрати	(3 020)	(3 447)
10	Витрати на персонал	(1 303)	(1 510)
11	**Прибуток від операцій**	**50**	**3 295**
12	Витрати на безнадійні та сумнівні борги	393	(2 633)
13	**Прибуток до оподаткування**	**443**	**662**
14	Податок на прибуток	(416)	
15	**Прибуток після оподаткування**	**27**	**662**
16	Непередбачені доходи/витрати	1	
17	**Чистий прибуток/ збиток банку**	**28**	**662**

Голова Правління — **А.М. Єршов**
Головний бухгалтер — **О.О. Маркіна**

4 жовтня. В Одеському морському училищі ім. О. Маринеско відбулася посвята в курсанти.

9 жовтня. У столиці відкрилася міжнародна виставка побутової техніки, електроніки і товарів для дому «Комп'ютер експо—2002».

7 жовтня. У Кишиневі під час саміту країн Співдружності Росія та Україна підписали угоду про створення міжнародного газового консорціуму.

10 жовтня. Пікети політоб'єднання «Молодь — надія України» під стінами Кабінету Міністрів проти російсько-українського консорціуму та вимогою відставки уряду

6 жовтня. Коровай — хлібну модель Дніпрогесу спечено з нагоди дня Запоріжжя і 70-річчя Дніпрогесу.

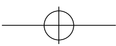

5 жовтня. У Чернівцях пройшов 13-й міжнародний фольклорний фестиваль «Буковинські зустрічі».

8 жовтня. У Верховній Раді оголошено про створення парламентської більшості у складі 231 народного депутата. Фракція «Наша Україна» входити в більшість поки що не збирається.

Сім днів із життя країни очима фоторепортерів Олександра КЛИМЕНКА та Сергія КОВАЛЬЧУКА, а також Укрінформу, УНІАН.

ІСТОРІЯ

ГЕТЬМАНАТ

Актуальні роздуми над статтями з новітніх історичних словників та малої енциклопедії «Українське козацтво» (К. «Генеза». З. «Прем'єр», 2002 р.).

Я. Матейко. «Грюнвальдська битва» (фрагмент).

Іван Крип'якевич: «Культура України стояла так високо, що сусіди дивилися на неї із заздрістю, і польські князі, за словами історика Ст. Закшевського, тому були націлені на Київ, щоб дещо із культурних скарбів привезти до своєї вбогої землі»

Розглядаючи історичні події в Україні передодня Гетьманщини, ми не повинні думати, що ті десятиліття для Східної Європи були лише періодом збройної боротьби, зокрема за

К. Острозький.

києво-руську спадщину. По-перше, в ті роки відбулися значні соціальні й господарські зміни. Господарство, наприклад, з натурального стає грошовим. Паралельно з мисливством, рибальством, бджільництвом, вирощуванням коноплі тощо вже в XV ст. на українських землях значно розвинулося тваринництво (на Поділлі та в Придніпров'ї). Почався експорт худоби в Середню та Західну Європу. Наприклад, через Перемишль тоді переганяли 20 тисяч і більше волів щорічно. У Карпатах та на степових рівнинах розводили овець, коней. До того ж тоді ще не були винищені табуни диких коней — тарпанів.

У другій половині XV ст. розпочався експорт збіжжя спершу до Голландії, згодом до Франції та Англії. На західних ринках запанували купці зі сходу й поступово в час занепаду Іспанської імперії, що досі була головним постачальником хліба для Європи, звільнялося місце, зокрема, для українських товарів. У фільварках шляхтичів вирощувалося збіжжя вже не лише для власних потреб, але й на продаж. Сіяли овес, жито, ячмінь, пшеницю. Поширеними були також гречка, горох, боби, квасоля, капуста. Розвивалося садівництво, виноградарство, виноробство та броварництво.

Активно зміцнювала свої позиції і промисловість. У карпатському підгір'ї добували сіль. Торгівлю сіллю вели чумаки. Добували залізну руду, селітру. Була поширена деревна промисловість (поставка на захід балок, дощок та напівобробленої деревини), виробництво полотна (зокрема, Наддніпрянське полотно йшло на корабельні вітрила), користувалися попитом вироби шкіряної промисловості, ткацької (килими, коци, вишивки), гончарної, металургійної. З XIV ст. будували млини з тартаками для різання дерева. Виробництвом зброї славився Львів, де з 1394 року почали відливати гармати.

Особливого розвитку набула торгівля — на українських ярмарках у Києві, Львові, Кам'янці на Поділлі, Луцьку торгували європейські купці. Українські товари, крім Європи, йшли на південь до Туреччини, Криму, Молдавії. А звідти одержували тютюн, вино, овочі, ювелірні вироби, зброю. З Московії в Україну привозили північні хутра і шкіри. З промислово розвиненої Європи на береги Дніпра привозили сукно (до речі, сукном платили за службу найманим військам), полотно, галантерейні вироби, головні убори, панчохи, чоботи.

Отже, українське господарство тих часів було самовистачальне. Торговий баланс був позитивний —Україна більше вивозила, ніж ввозила. Село було заможне, а міста ставали жвавими осередками промисловості і торгівлі.

Коли знайомишся з економічним життям України XV-XVII століть, краще розумієш підгрунтя перемог Богдана Хмельницького. Адже крім військових треба було розв'язувати проблеми забезпечення війська продуктами харчування, зброєю, сукном, шкіряними виробами, а ще кіньми, транспортними засобами тощо. А тил у гетьмана діяв безвідмовно.

Економічне життя було основою активного духовного життя. Розвивалася освіта, культура, театр, книгодрук. 1576 року зусиллями князя К. Острозького та його однодумців відкрито Острозьку академію, 1632-го прийняла студентів Києво-Могилянська. 1661 року засновано Львівський університет. Сотні українських молодих людей вчилися в європейських університетах. Повнокровно розвивалася православна релігія, успішно витримуючи натиск католицизму. Особливу роль тут зіграли культурно-просвітницькі братства, які були поширені по всьому краю. Україна XVI століття пережила впливи європейської Реформації, діячі якої, зокрема, вимагали створення національних церков, проведення церковних відправ національними мовами.

Отже, можна дійти висновку: виникнення самостійної держави — Війська Запорозького (Української гетьманської держави Богдана Хмельницького) — явище закономірне й підготовлене всім розвитком життя краю на берегах Дніпра.

Вправи турецьких вершників.

Князь Роман (XIII ст.): «Я маю власний меч і звик добувати все, що маю, власною кров'ю»

У наших попередніх публікаціях вже йшла мова про те, що основною проблемою для східної Європи після розпаду на удільні князівства Русі Київської була доля києво-руської спадщини. Претенденти — насамперед Польща, потім Литва, за нею зміцнюючи свою мілітарну міць Москва — були спільниками в переконанні не допустити до участі в цій боротьбі прямого спадкоємця — Русь-Україну. Й тому серед версій про походження козацтва, на нашу думку, найближчі до істини ті, що в своїй основі мають погляд на козацтво як на військову організацію на чолі з українськими аристократами (князі Дмитро Вишневецький, Костянтин Острозький, Михайло Глинський, Святополк Четвертинський, православні митрополити Йов Борецький, Петро Могила, Сильвестр Косов, Лазар Баранович).

У кожного з претендентів була своя тактика поведінки. Якщо Велике князівство Литовське, захопивши українські землі, не втручалося в місцеву адміністративну систему та законодавство (навпаки, використовувало багатий культурний, освітній та законотворчий досвід Русі Київської), то польський уряд, насаджуючи свої порядки, переслідував православну церкву й проводив політику асиміляції українського суспільства. Саме на грунті боротьби за києво-руську (українську) землі загострюються стосунки між Литвою, Москвою і Польщею, а пізніше Швецією. Московське князівство, ще не маючи достатньої військової опори для свого наступу на захід та південь, активізувало насамперед ідеологічну боротьбу. З падінням 1453 р. Константинополя, офіційна Москва привласнила собі роль чи не єдиного оборонця православної віри та єдності всіх києво-руських земель.

Зрозуміло, що в XV—XVII століттях стосунки між києворуським півднем і московсько-руською північчю не були такими гострими, як це стало після Переяславської угоди Б. Хмельницького й Олексія Михайловича, коли Україна потрапила під протекторат Москви. Суздальсько-Володимирське, а потім і Московське князівства у ті часи ще не мали змоги проявляти свою агресивну імперську суть, бо для цього просто не було підстав. Цим пояснюються в певні періоди навіть тісні контакти між русько-московитами та русько-киянами. Волинський Князь Михайло Глинський після невдалої спроби відродити Руське князівство на Дніпрі переходить до Москви (його племінниця стає царицею, матір'ю Івана Грозного). Засновник Запорозької Січі князь Дмитро Вишневецький контактує з Москвою як військовий діяч. Згодом митрополит Йов Борецький стає посередником у залученні на московську військову службу запорозьких козаків. Богдан Хмельницький лише після тотального наступу російського царату на Україну (введення московських військ, збирання податків, безцеремонне втручання в українське життя тощо) зрозумів суть північної імперії, провідники якої, насаджуючи теорію псковського монаха Філофея (XVIст.) «Москва — третій Рим», виколисували ідею світового панування, що стало підгрунтям зовнішньої політики Москви на віки.

Серед тих перших, хто зрозумів зміст трансформацій удільного Московського князівства у Російську імперію, був князь Андрій Курбський (1528—1583), який кинув виклик Іванові Грозному, звинувативши його у безпричинній жорстокості як методі реалізації необмеженої царської влади, що знаходила своє втілення у безпідставних репресіях та масових знищеннях «ворогів Москви».

Щоб вистояти у боротьбі з агресивними сусідами, дуже важливим для України був державотворчий досвід попередників. Виділимо сьогодні серед них «самодержця усієї Русі Романа», як він себе називав і якому, як і його синові князю Данилу (1253 р. Папа Римський коронував князя Галицько-Волинського князівства), Папа Римський запропонував королівську корону. Заснувавши Галицько-Волинське князівство, князь Роман утвердився також у Києві, фактично об'єднав всі колишні києво-руські землі. Тодішній літописець наголошував:» «Вплив Української держави на Західну Європу був великий, особливо військовий». Угорський король Андрій, прийшовши під Володимир, був вражений: « Я такого багатого міста не бачив ні в одній німецькій землі. На заборолах стояли лицарі, зброя і щити яких блищали подібно сонцю». Логічно, що українські полки бачимо серед учасників Грюнвальдської битви, в якій німецьких рицарів перемогли об'єднані слов'янські війська.

А. Ждаха. «Козаки йдуть».

Станіслав Оріховський (XVI ст.): «Яка сила допомогла нашим предкам перемогти германські племена? Чим було породжене те завзяття, завдяки якому вони зупинили і Московію, і Скітію, і Валахію? Це — любов до свободи»

Патріотизм козаків та їхніх провідників формувався віками. Перегорнувши сторінки української публіцистики XV—XVI століть, переконуєшся, що ідеологія гетьманської держави формувалася всім попереднім культурно-освітнім розвитком України. Одне з перших місць у творчості європейськи відомого публіциста Станіслава Оріховського (1513—1566 рр.) посідала тема захисту українських земель від турецької та татарської загрози. С. Оріховський здобував освіту в Краківському, Віденському, Віттенберзькому, Падуанському та Болонському університетах. Тривалий час жив у Італії. Промови С. Оріховського «Про турецьку загрозу» мали розголос не лише в Україні, але і в Європі. Діяльність С. Оріховського загалом працювала на розвиток української національної свідомості, не випадково саме на його твори часто посилаються його послідовники Феофан Прокопович, Захарія Копистенський, Йосип Кононович-Горбацький та інші публіцисти і суспільні діячі.

Неперервність українського історичного процесу засвідчують практично всі писемні джерела XV—XVII століть. «Щодо козаків, — йдеться, наприклад, у «Протестації» православних владик проти

С. Оріховський.

наступу католицизму в Україні, чому опиралися й українські козаки, — то про цих рицарських людей ми знаємо, що вони наш рід, наші браття й правовірні християни... Це ж з того покоління військо, що за Олега, монарха руського (українського), у своїх човнах-однодревках по морю плавало й Царьгород штурмувало. Це ж вони за Володимира, святого монарха руського, воювали Грецію, Македонію, Ілірію. Це ж їхні предки разом з Володимиром хрестилися, віру християнську від царьгородської церкви приймали, й по цей день у вірі родяться, хрестяться й живуть... Це певно, що на цілім світі ніхто по Богу не чинить поневоленому християнству такого великого добродійства, як греки своїми окупами, король еспанський своїм сильним флотом, а Військо Запорозьке своєю сміливістю й перемогою: що інші народи вибороюють словом і дискурсами, то козаки доказують самим ділом».

Віталій АБЛІЦОВ.

Ф. Айхенс. «Вік Реформації».

Продовження. Початок у №№ 163, 168, 173, 178, 183.

Cyan Magenta Yellow Black

ДАЛІ БУДЕ

НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

До Покрови думай про пашу корові

14 жовтня — Покрова. З Покрови починали справляти вечорниці, котрі тривали до Великодня, а до пилипівських заговин (27.11) гуляли весілля. «Покрівонько-Покрівонько, покрий мені голівоньку, як не хусткою, то онучею, бо дівкою вже надокучило».

У Карпатах на Покрову повертаються з полонин отари. Яка погода на Покрову, така буде і зима. Хто сіє по Покрові, той не має що дати корові.

Прикмети жовтня

■ Коли подушки гнізд у рудих лісових мурах товсті й міцно складені — зима буде морозяною, а пухкі — сирітською.

■ Лушпиння на цибулі тонке — зима буде теплою; а грубе та з багатьма «застібками» — холодною.

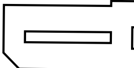
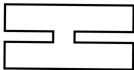
■ Голуб, відпочиваючи, ховає одну лапку в пір'я — чекай різкого похолодання.

■ Червоний місяць — на вітер, блідий — на дощ.

■ Якщо високі поросли бур'яни, то зима буде сніжною, з частими завірюхами.

Фото УНІАН.

Цього

■ 1350 р. Народився князь Дмитрій Донськой. Очолене ним військо, куди входили й українські та білоруські загони, розгромило в Куликовській битві орди Мамая. ■ 1857 р. Народився Роман Кондратенко, генерал. Командував обороною Порт-Артура в російсько-японську війну, де й загинув. ■ 1897 р. У Петербурзі відбувся перший у Росії футбольний матч. ■ 1920 р. Перемир'я між Польщею та Радянською державою. Польські війська знову встановили контроль над західними районами України й Білорусії. ■ 1957 р. Вийшов на екрани фільм М. Калатозова «Летять журавлі». Золота пальмова гілка в Канні 1958-го.

Тривалий відпочинок також шкідливий

Ми завжди з нетерпінням чекаємо відпустки і, ніде правди діти, неохоче повертаємося на робоче місце, перебуваючи певний час у розслабленому стані. Нічого дивного. З'ясовується, поки ніжимося на теплому пісочку, ми просто... тупішаємо. Таке відкриття в розпал сезону відпусток зробили німецькі психологи. Вони встановили, що коефіцієнт інтелекту в людини падає на 20 пунктів. Ось до чого призводить тривалий пасивний відпочинок, не обтяжений «розумовими вправами». А щоб відновити попередню працездатність, людині потрібно три-чотири дні.

ЧУДЕСА В РЕШЕТІ

Без фанатизму

Полудень. У тіні — спека за тридцять. Усіх розваг — шинки й купання. Чи не тому те заштатне кримське містечко, з тих, яких ще років десять тому на картах не було і які вже наче «відкриті», але не далі скелястих нудистських пляжів, має вигляд наче пришелепкуватий. Інакше не пояснити діалог у місцевій поліклініці, з ганком, що розвалився від старості, з розчахнутими через спекоту покривленими вікнами й перехнябленими дверима.

Як кажуть, нам приховувати нема чого.

— Це точно ваша картка?

— Моя.

— Не може бути. З таким діагнозом ви маєте у домовині лежати.

— З яким?

— А ви що, не читали?

— Я латиною не розумію.

— У вас відірвалася права нирка.

— Та я з кашлем прийшла.

— А, ну тоді не хвилюйтеся, я вам рецепт випишу.

Порізи, підвищена температура й головний біль на рипучих стільцях, позичених у сусідньому розваленому клубі, гмукають. Але фраза у відповідь, сповнена безнадійної приреченості, змушує вибухнути реготом навіть флюс, який притулився до облупленої, колись синього кольору, стіни:

— Латиною?..

— А ви ж як хотіли?!

І правильно! Адже сказано: у тіні за тридцять! Через те давайте, небораки, без фанатизму.

Дмитро КОНОВАЛОВ.

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ

на 14—20 жовтня 2002 року

У вас з'являться нові можливості для збільшення влади і впливу. Можливо, до вас повернуться кохані, виплатять заборгованість у зарплаті.

ОВЕН. Використайте цей тиждень для того, щоб розширити свої творчі зв'язки з іноземними партнерами або з людьми, котрі перебувають далеко. У цей час можуть на краще змінитися взаємини з дітьми або коханим.

ТЕЛЕЦЬ. Ви можете отримати позику для будівництва, ремонту або під оренду приміщення. Зможете зробити значні придбання для дому, зайнятися його благоустроєм, поліпшити фінансове становище у сім'ї, вдало вирішити майнові справи.

БЛИЗНЯТА. Цього тижня значно розшириться ваше спілкування, зросте інтелектуальна діяльність, здатність до сприйняття нового матеріалу. Період сприятливий для різноманітних зустрічей і контактів, поїздок і подорожей.

РАК. Проблеми заробітку стають у цей період дуже актуальними. Ваші досягнення у виконанні напруженої або експериментальної роботи буде оцінено солідною надбавкою до зарплати. Вам можуть надати несподівану спонсорську підтримку в будівництві або купівлі нерухомості.

ЛЕВ. Тиждень сприятливий для реклами результатів вашої праці, бізнесу. Публікуйте свої твори, рекламуйте свої товари і послуги. Період сприяє розширенню індивідуальної творчої активності, зростанню впливу на дітей і коханого.

ДІВА. Період важливий для духовного зростання, усвідомлення внутрішніх процесів, таємничих явищ. Завдяки цьому ви матимете велику значущість у своїй сім'ї. Ви зможете усамітнитися, розслабитися і відчути внутрішню гармонію і спокій.

ТЕРЕЗИ. Ви будете здатні реально наблизитися або втілити в життя свої творчі плани. Ваша влада і вплив серед оточуючих вас людей зросте, якщо ви зумієте виявити великодушність і здібності лідера.

СКОРПІОН. Несподівано зникнуть психологічні бар'єри, які заважають вам. Побудьте цього тижня хоча б трохи наодинці, щоб усвідомити свої приховані проблеми. Використайте можливість розширити професійну діяльність.

СТРІЛЕЦЬ. Розпочніть втілювати у життя нові проекти і методи, це підтримає вас, надасть істотну допомогу. Виявлена нині ініціатива у розширенні справ може принести більше влади і впливу.

КОЗЕРІГ. Приділіть цього тижня особливу увагу своєму фінансовому становищу. Ви зможете розв'язати питання зі спадщиною. Якщо ви клопоталися про отримання позики або кредиту, то ваше прохання буде задоволено.

ВОДОЛІЙ. Нині вельми сприятливий час для розширення партнерських відносин з впливовими друзями або покровителями. У центрі вашої уваги опиняться справи чоловіка, ви зможете вплинути на справи партнерів з бізнесу.

РИБИ. Виявіть наполегливість на роботі: ви помітите істотний прогрес і в повсякденних справах, і в бізнесі, професійній сфері. Крім того, це може сприяти у подальшому обійняти вищу посаду або зайняти впливовіше становище.

Фото Віталія СУДДІ.

Ню на червоній софі

Коли вперше чоловік малював мене без одягу, я мужньо мерзла на червоному дивані. Тоді він був московським студентом академії, який ретельно вивчав реалістичну школу живопису. А тому я на тій картині нагадувала синю сливу у пурпурній вазі. Друге моє ню-зображення належить зрілому періоду творчості чоловіка. На картині у мене не було обличчя, певне, навмисно, щоб ніхто мене не впізнав. Я ефектно розкинулася на софі, знову-таки червоній. Мій спокій оберігали екзотичні смарагдові рослини. Для цієї роботи було відведено козирне місце на персональній виставці у столичній галереї. На презентацію збіглося повно знаменитих людей. Раптом до картини з червоною софою наблизилися два відомі поети. «Це ти!» — ткнув пальцем у полотно один з них, за сумісництвом — мій колега по роботі. «Звідки ти здогадався?» «Я ж бачу», — загадково відповів полонянин власної багатої уяви.

... **До речі, завтра — День художника.** Неймовірно, але в нашій суєтній, прагматичній реальності знайшлося місце для богемних геніїв. Свято нагадує нам: їх треба берегти, як усіх аборигенів великого духовного острова.

Ольга КРАСОВСЬКА.

На знімку: за копіткою роботою в Луврі — один з тих, хто знає, що гарна копія потребує вищого пілотажу.

«110 літ маю, але дороги до дохтора не знаю»

Не думаю, що Марія Рибіцька, найстаріша на Вінниччині довгожителька, лукавила перед журналістами. Бабця зізналася, що за весь свій довгий вік жодного разу не була у «дохтора»: «Як нічого не болить, то нащо людям голову морочить?»

— І тепер обминають болячки?

— Кажу ж: нічого не болить...

Харчується довгожителька чим Бог пошле. Спиртного не те що в рот не брала — запаху не терпить. Зате свято дотримується днів посту, постійно читає молитву. У їхньому селі Порик Хмільницького району збудували нову церкву, то бабуся не зважила на літа: поволеньки-помаленьку та й добралася до храму на службу Божу.

На 110-ті іменини Марії Рибіцької гостей зібралося!.. Вручили подарунки і від влади — районної і сільської. А тоді два голови — райдержадміністрації Іван Вітюк та сільський Микола Гульчак — підняли стілець з іменинницею аж до самої стелі. Таких людей і справді варто на руках носити, бодай у день іменин.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

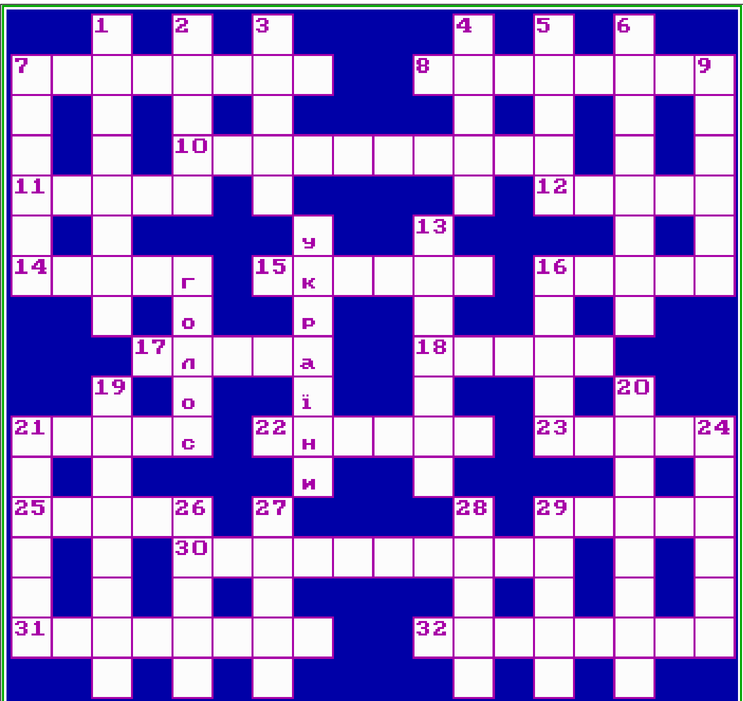
Квіти, які розмовляють

Фото Віталія СУДДІ.

Доглядаючи за клумбою біля свого будинку, ми, звісно, не замислюємося над тим, що означає та чи та квітка. Але ж бо кожному з нас вони можуть дати коротку характеристику. Ви любите розводити кактуси? Безперечно, ви належите до людей гордих, схильних до широких жестів. Хризантема — квітка життєлюбних і темпераментних людей, трояндам і піонам віддають перевагу пристрасні натури, життєлюби та ревнивці. Бузок люблять люди, наділені великою життєвою силою, тюльпани та гіацинти — ті, хто потребує великого і світлого кохання. Стриманих і трохи потайних людей, здатних на глибокі та сильні почуття, видадуть фіалки та братки. Ті, хто вважає себе центром Всесвіту, обожнюють гвоздики, а імпульсивні, горді, схильні до широких жестів — гладіолуси, іриси.

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 7. Гуцульський народний духовий музичний інструмент. 8. Нагрівальний прилад у системах опалення. 10. Самохідна землерийна машина. 11. Воїн особистої варти хана. 12. Майданчик у давньоримському цирку. 14. Пучок ягід або квітів на одній гілці, стеблині. 15. Одномісний спортивний глісер з підвісним двигуном. 16. Письмовий знак. 17. Острів у Середземному морі, на який було вислано Наполеона. 18. Жрець стародавнього Риму, який за поведінкою птахів провіщав волю богів. 21. Видатний французький письменник. 22. Високий столик у церкві, на який кладуть ікони, богослужбові книги. 23. Ризикована справа, шахрайство. 25. Шафа для зберігання посуду. 29. Водяна німфа, богиня текучих вод у грецькій міфології. 30. Шлях для масового автомобільного руху. 31. Надрядковий знак у вигляді коми. 32. Трав'яниста декоративна рослина з пахучими квітками.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Випалена кольорова високоякісна гончарна глина. 2. Орган військової розвідки і контррозвідки, який очолював Канаріс. 3. Насильне обмежування прав. 4. Речовина у вигляді в'язкої тістоподібної маси. 5. Головний убір стародавніх східних царів, жреців. 6. Столярний інструмент для видовбування отворів. 7. Татарський військовий начальник, який командував десятитисячним військом. 9. Швидкий, віртуозний пасаж у співі. 13. Пристрій для підсилення людського голосу. 16. Верхній легкий робочий одяг. 19. Зарозумілий базіка. 20. Міра земельної площі в Київській Русі. 21. Хронологічно послідовне зображення подій в художньому творі. 24. Байдужість. 26. Місто в Естонії. 27. Пристрій для підвішування вантажу до крючка підйомного крана. 28. Станок, на якому закріплюється ствол гармати. 29. Система знань про закономірності розвитку природи і суспільства.

Склав Іван СОБКО.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД від 5 жовтня

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 7. Шпангоут. 8. Доберман. 10. Мортира. 11. Носок. 12. Нектар. 15. Оказія. 17. Пульт. 18. Дерть. 22. Бенкет. 24. Дракон. 26. Моріг. 28. Голубка. 29. Угодник. 30. Надир. 31. Саксофон. 32. Характер.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Апологет. 2. Огудина. 3. Курган. 4. Борсук. 5. Неборак. 6. Паланкін. 9. Лисун. 13. Тупик. 14. Рулет. 15. Обряд. 16. Альфа. 19. Репортаж. 20. Парад. 21. Борисфен. 23. Ембріон. 25. Реостат. 26. Маніок. 27. Гурман.

Голос України

Редактор номера Віталій СУДДЯ.

Редколегія: Сергій ПРАВДЕНКО, Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.

Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 0311188. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій